

Nowosad-Bakalarczyk, Marta

O życiu i dokonaniach naukowych Profesor Hanny Popowskiej-Taborskiej słów kilka

Etnolingwistyka 23, 9-10

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

O ŻYCIU I DOKONANIACH NAUKOWYCH PROFESOR HANNY POPOWSKIEJ-TABORSKIEJ SŁÓW KILKA

Profesor Hanna Popowska-Taborska jest wybitnym polskim językoznawcą, sławistką i polonistką, zasłużoną badaczką kaszubszczyzny i historii języków słowiańskich. Jej 80-lecie obchodzono uroczystie w Instytucie Sławistyki PAN 31 maja 2010 roku. Redakcja „Etnolingwistyki” (którą Jubilatka przez lata dzielnie wspierała jako recenzentka przysyłanych do druku prac, a także wzbogacała własnymi publikacjami) przyłącza się do wyrazów uznania i wdzięczności.

Urodziła się 22 marca 1930 w Warszawie. Jest absolwentką Uniwersytetu Łódzkiego, od 1954 r. pracuje w PAN (Zakład Słowianoznawstwa, Instytut Słowianoznawstwa, obecnie Instytut Sławistyki). W latach 1969–1978 była kierownikiem prac nad *Atlasem językowym kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich* (nagroda zespołowa Sekretarza Naukowego PAN w 1977 r.), potem kierownikiem Pracowni etnogenezy Słowian i Pracowni leksyki słowiańskiej. W latach 1990–2000 pełniła funkcję kierownika Zakładu Języków Słowiańskich IS PAN. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych, m.in. Komitetu Słowianoznawstwa PAN (1969–), Komitetu Językoznawstwa PAN (1980–1982, 1990–); członkiem-założycielem Instytutu Kaszubskiego (1997–), „Otwartej Rzeczypospolitej. Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii” (1999–).

Za swe zasługi Jubilatka była wielokrotnie wyróżniana i nagradzana. Otrzymała m.in. nagrodę Wydziału I PAN im. K. Nitscha za książkę *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka* (1993), doktorat *honoris causa* Uniwersytetu Gdańskiego (1999), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2002).

Hanna Popowska-Taborska jest autorką ponad 390 prac. Poza wspomnianym monumentalnym *Atlasem językowym kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich*, t. I–XV (1964–1978) są to: *Kaszubszczyzna – zarys dziejów* (1980); *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka* (wyd. 1: 1991, wyd. 2: 1993); *Słownik etymologiczny kaszubszczyzny* (wspólnie z Wiesławem Borysiem), t. I–VI (1994–2010); *Z językowych dziejów Słowiańszczyzny* (2004); *Szkice z kaszubszczyzny. Dzieje badań, dzieje języka, zabytki, etymologie* (2006).

Głównym polem badawczym Jubilatki jest kaszubszczyzna. Hanna Popowska-Taborska uczestniczyła we wszystkich etapach prac nad *Atlasem językowym kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich*. Zawdzięczamy jej opis dialektów kaszubskich i sąsiednich północnopolskich oraz opracowanie filologiczne wielu językowych zabytków kaszubskich (w tym odnalezienie i wydanie odpisu przysiąg słowińskich z Wierzchocina, rękopiśmiennego zbioru wyrazów kaszubskich K. C. Mrongowiusza oraz rosyjsko-kaszubskiego słownika F. Ceynowy). Jest autorką wielu prac dotyczących statusu kaszubszczyzny oraz przemian dokonujących się w niej współcześnie.

Zainteresowania naukowe Jubilatki objęły też leksykę (leksykalną dyferencjację Słowiańszczyzny) i etymologie słowiańskie. Jest autorką koncepcji *Słownika etymologicznego kaszubszczyzny*. Wspólnie z prof. W. Borysiem wydała sześć tomów tego słownika o łącznej liczbie blisko czterech tysięcy haseł (tom VI: *Indeksy wyrazowe do tomów I–V*).

Kolejny ważny temat podejmowany przez badaczkę to wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka. Hanna Popowska-Taborska w oparciu o fakty językowe prowadziła dociekania nad etnogenezą Słowian, badała kształtowanie się Słowiańszczyzny północno-zachodniej. Przedmiotem jej zainteresowań była także historia języka polskiego, zwłaszcza kształtowanie się polskiego słownictwa literackiego XVI w., karpатыzmy i zapożyczenia wschodniosłowiańskie w gwarach polskich, współcześnie zanikające słowa i zwroty.

Marta Nowosad-Bakalarczyk